

# PAŽINTINIO ŽYGIO „GAMTOS DETEKTYVAI“ ANYKŠČIUOSE PROGRAMA

**Vieta:** Anykščių šilelis.

**Rekomenduojamas laikas:** balandis-gegužė.

**Atstumas:** 3 km

**Trukmė:** 2-3 val.

**Temos:** senų medžių su uokšais reikšmė miško ekosistemai; vėžiagyviai ir vabzdžiai pavasarį atsirandančiose laikinose balose.

**Rekomenduojama įranga:** išmanusis telefonas arba fotoaparatas, entomologiniai tinkleliai, graibštas vandens bestuburiams, žiūronai, apsauginės priemonės nuo erkių, guminiai batai, stiklainis ar kitas indas vandeniui semti.

**Žemėlapis:**



**Planas:**

- Žygis prasideda prie įėjimo į Šventosios gamtinį pažintinį taką.
- Žygiuojama Antano Baranausko aprašytame Anykščių šilelyje.
- Tyrinėjami pavasarį žydintys augalai, juos lankantys vabzdžiai bei kiti miško gyvūnai, grybai ir augalai. Tokiu laiku stebimos žiedų nektaru mintančios musės zvimbeklės, iš žiemos miego pabudusios pavieniui gyvenančios bitės, žieduose tupinčios laukinės bitės parazituojančios gegužvabalio lervos ir kt.
- Aplankomas Anykščių rajono savivaldybės saugomas gamtinis kraštovaizdžio objektas – Uoksinė pušis, kuri garsėja kamienu, turinčiu virš 20 drevių. Susipažįstama su

negyvų medžių ir jų uoksų reikšme ekosistemai. Tyrinėjama ant žemės gulinti negyva mediena, po žieve ieškomi organizmai.

- Miške pavasarį gausu negilių balų. Jose ieškoma kraujasiurbių uodų lervų, kurių negiliose balose aptinkama labai daug. Vandens paviršiuje stiklainiu staigiu judesiu pasemiamas šiek tiek vandens. Pagavus uodų lervų, stebimi jų judesiai, anatomija ir elgsena. Lervos kūno gale matomas kvėptukas, kurį vabzdys ramybės būsenoje laiko vandens paviršiuje ir taip sugeba kvėpuoti po vandeniu. Kartais stebimos ir uodų lėliukės.
- Keliaujama palei Šventosios upę, stebimi pakrantėje aptinkami organizmai, žiūronais ieškoma upėje plaukiojančių vandens paukščių. Šventojoje dažnai plaukioja gulbės nebylės, didieji dančiasnapiai, nendrinės vištelės, klykuolės, didžiosios antys.
- Apėjus ratą sugrįžtama į žygio pradžios vietą. Žygis baigiamas.

Pagal šią programą 2023 metų gegužės 8 dieną vykusio „Gamtos detektyvų“ žygio metu dalyviai aptiko, atpažino ir nufotografavo apie 120 organizmų rūšių. Žygio metu Šventosios pakrantėje aptiktas invazinis organizmas dygliavaisis virkštenis. Dalyviams pasisekė pamatyti bei žiūronų pagalba iš arčiau stebėti upėje plaukiojančius didžiuosius dančiasnapius.

Visas „Gamtos detektyvų“ aptiktas rūšis galite stebėti čia:

<https://www.inaturalist.org/projects/anyksciai-gd>

Šį biologinės įvairovės sąrašą gali pildyti kiekvienas, apsilankęs Anykščių šilelyje ir fotografuodamas organizmus bei dalindamasis jų nuotraukomis platformoje *iNaturalist*.

